

en større Bevilling, hvis ikke den private Forening, der i Øjeblikket er, og som har taget denne Sag op som sin Opgave, er energisk og dygtig til at faa Penge ind. Men selv om denne Komites Ledere have praktisk Evne til at faa Penge ind, vil det saa egentlig være formaalstjenligt at efterstræbe en blandet Ordning som den, her foreslaas af Kultusministeren? Det vil egentlig for en hel Del af Byens Borgere, ogsaa for Landets Skatteyderes Vedkommende, være en Slags Dobbeltbeskatning der finder Sted. Den enkelte Borger vil være aldeles uden Indflydelse paa, hvorledes de private Bidrag indkomme. I en By som Aarhus er Reglen den, at naar der har dannet sig en Komite, hvad enten det er til at bygge Prins Christian et Slot, rejse en Handelshøjskole eller samle Penge ind til Skolebørnene, antager Komiteen nogle Folk, som den lønner procentvis eller med Dagløn, til at løbe rundt og blokke Folk for Bidrag, og disse Folk ere i Reglen meget skolede Folk, som ere vanté til at opkræve snart til det ene og snart til det andet. De vide, hvilke Folk der af Princip ikke give noget, og hvilke Folk der have et blødt Hjerte og let Haand og altid ere raske til at give noget, selv om de økonomisk have Vanskelighed derved. Det følger af sig selv, at de, der ligge nærmest for, navnlig ere de store næringsdrivende og Embedsmænd, Folk med 2—3—4,000 Kroners Indtægt, lidt afrundet opefter og endnu længere nedefter. Hos de mere velhavende er det i Reglen en Tjener eller Kammerpige, der tager imod disse Folk, og der meddeles saa, at Herren eller Fruen ikke er hjemme. Vedkommende gaar saa med den Besked og kommer ikke igen, han faar intet. Men vil en af de rige Folk tegne sig for et Bidrag — det være sig i By eller paa Land —, vil det i Reglen ikke være noget Udtryk for den enkeltes Evne til at give. Lad mig tage et Eksempel. Der blev i en Landkommune i Nærheden af Aarhus samlet Penge sammen til en Lupuspatient, der skulde ind paa Finsens Institut for at helbredes. Der blev sat en Liste i Gang, og øverst paa denne tegnede Kommunens største Skatteyder et Bidrag paa 20 Kr., derefter kom en Proprietær med 5 Kr., en anden Proprietær med ligeledes 5 Kr., saa Gaardmænd med 2 Kr., nogle Husmænd og Landarbejdere med 2 Kr., Resten med 1 Kr. og med 50 Øre, hvilket var det mindste Bidrag. Men hvis det var Kommunen, der havde bevilget Beløbet til vedkom-

mende Lupuspatient, vilde den Godsejer, der havde tegnet 20 Kr., i Stedet derfor være kommen af med 100 Kr., fordi han svarer en Femtedel af Kommuneskatten. Det vilde være retfærdigt. De mindre Skatteydere i Kommunen, Gaardmænd, Husmænd og Landarbejdere, vilde komme af med mindre, de vilde komme til at svare en Kvotadel til denne enkelte Beboers Helbredelse, som de nu kom til at give et større Bidrag til, end de ellers vilde behøve at give.

Jeg indrømmer, at der er mange kommunale Opgaver, der ikke kunne løses ad offentlig Vej. Selv om Staten og Kommunen overtog en Mængde af de Opgaver, som hidtil have været løste ad privat Vej, vil der dog være saa meget tilbage, at den private Velgørenhed har Felter nok at øve sig paa. Naar det derfor hedder i Lovforslagets Motiver: „En langt væsentligere Betydning end denne Bespisning ved kommunal Foranstaltning har dog hidtil den ved privat Virksomhed tilvejebragte Skolebespisning haft, ligesom det ogsaa maa erkendes, at denne Form for Understøttelse i særlig Grad egner sig for den private Godgørenhed“, saa spørger jeg: Hvorfor egner netop Bespisning af Skolebørn sig for den private Godgørenhed? Kan man ikke sige det samme om en hvilken som helst anden Sag. Jeg beder de ærede Medlemmer blot læse de forskellige Blade, der udgaa i Provinsen, man vil ikke kunne faa fat i et eneste, uden at der findes en Appel om at yde Hjælp til en tilskadekommen, om at yde Understøttelse til en syg, om at give Bidrag til et Monument for Generalkonsul Pontoppidan eller for Christen Berg eller en anden. Saa hedder det, at det bedste, som man kan gøre, er at komme til Hjælp her. Jeg skulde ikke have noget at indvende imod dette Forslag, hvis Ministeren gav en Ret for samtlige Kommuner i Landet ikke alene til at yde Bidrag til private Foreninger, der bespise fattige Børn, men til selv at gøre dette. Vi bevilge i Aarhus 4,000 Kr.; den private Komite, som er nedsat, og som har virket i en Række Aar, har, saa vidt jeg erindrer, indsamlet 1,500 Kr., men der skal 8,000 Kr. til for at bespise i 3 Maaneder de Børn i Skolerne, der trænge til varm Mad. Men er det ikke naturligt, at Kommunen, naar den er kommen ind paa at yde Bidrag, overtager det hele, og saa lader den private Godgørenhed, som i Reglen er tilstrækkelig opskørtet, tage sig af alle de andre Opgaver, som Kommunen ikke har taget sig af og ikke kan tage sig